

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 1020-09-23 יונס נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
 עת"מ 20395-09-23 נאור נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
 עת"מ 22655-09-23 אורן נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
 עת"מ 22761-09-23 פארס נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
 עת"מ 29208-09-23 וולף נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'

לפני כבוד השופט נמרוד פלקס

נאדם יונס ע"י ב"כ עוה"ד א' יונס	העותרת בעת"מ 1020-09-23
מאשה נאור	העותרת בעת"מ 20395-09-23
אמנון אורן ו – 46 אח' ע"י ב"כ עוה"ד ג' בר-טל	העותרים בעת"מ 22655-09-23
מארו פארס ו – 28 אח' ע"י ב"כ עוה"ד א' טסלר	העותרים בעת"מ 22761-09-23
אורית ממון וולף ו – 9 אח' ע"י ב"כ עוה"ד א' וינרוט	העותרים בעת"מ 29208-09-23

נגד

המשיבות
 1. לשכת עורכי הדין בישראל
 2. הוועדה הבוחנת של לשכת עורכי דין
 ע"י ב"כ עוה"ד מ' שלו

פסק דין

1. העותרים בחמש העתירות הנדונות נבחנו בבחינת ההסמכה לעריכת דין שנערכה בחודש יוני 2023 (להלן - "בחינת ההסמכה"). המשותף לרוב העותרים הוא שחסרו להם נקודות בודדות (אחת או שתיים), כדי לקבל ציון 60, שהוא הציון הדרוש לעמידה בבחינה. יוער, כי לחלק מהעותרים בעת"מ 22655-09-23 (להלן - "עניין אורן") חסרו למעלה מעשר נקודות (אף כדי שלוש עשרה נקודות), כדי לעמוד בציון הנדרש בבחינה.
2. הסעד האופרטיבי לו עותרים העותרים (למעט בחלק מהעתירה בעניין אורן, הנוגע למטלת הכתיבה, ובעניין זה ארחיב בהמשך), הוא קביעת בית המשפט בדבר פסילת חלק משאלות הרב-ברירה שנשאלו בבחינת ההסמכה, או קביעה כי חלופה שלא נבחרה בידי הוועדה הבוחנת אף היא מהווה תשובה נכונה לשאלה. פועל יוצא מקביעה כאמור עשוי להיות, כי

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 1020-09-23 יונס נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 20395-09-23 נאור נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 22655-09-23 אורן נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 22761-09-23 פארס נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 29208-09-23 וולף נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'

- 1 תתווסף למי מהעותרים נקודת או נקודות ציון, ובכך יעמוד בציון המינימאלי הנדרש לשם
2 מעבר בחינת ההסמכה.
3
4 .3 העותרים בעת"מ 22761-09-23 (להלן - "עניין פארס") ובעת"מ 29208-09-23 (להלן -
5 "עניין וולף") מבקשים להורות על פסילת שאלות מס' 24, 33 וקבלת חלופה ב' כתשובה
6 נכונה לשאלה מס' 40, בחלק הדיוני; וכן פסילת שאלה מס' 2, בחלק המהותי, או לחלופין
7 קבלת חלופה ג' כתשובה נכונה לשאלה זו. מספרי השאלות מתייחסים כולם לשאלות
8 שנשאלו בטור 1 לבחינת ההסמכה (כאשר לאותן שאלות ניתנו מספרים אחרים בטור 2
9 לבחינת ההסמכה). העותרת בעת"מ 20395-09-23 (להלן - "עניין נאור") מבקשת להורות
10 על פסילת שאלה מס' 32 בחלק הדיוני ושאלות מס' 1 - 2 בחלק המהותי. העותרת בעת"מ
11 1020-09-23 (להלן - "עניין יונס") מבקשת להורות שחלופה ג' היא החלופה הנכונה ביותר
12 לשאלה מס' 2 בחלק המהותי; וכן שחלופה ב' אף היא חלופה נכונה לשאלה מס' 1 בחלק
13 הדיוני. בעניין אורן (ולמעשה אך העותרים מס' 1 - 39 בעניין אורן) מבקשים העותרים
14 להורות, כדלקמן: בחלק הדיוני, פסילת שאלה מס' 3, או קביעה שאף חלופה ב' נכונה;
15 פסילת שאלה 5, או קביעה שאף חלופה א' נכונה; פסילת שאלה מס' 33, או קביעה שאף
16 חלופות א' ו - ג' נכונות; פסילת שאלה מס' 34, או קביעה שאף חלופה ג' נכונה; פסילת
17 שאלה מס' 35; פסילת שאלה מס' 40, או קביעה שאף חלופה ב' נכונה. בחלק המהותי,
18 פסילת שאלה מס' 2, או קביעה שאף חלופה ג' נכונה; פסילת שאלה מס' 7, או קביעה שאף
19 חלופה ד' נכונה.
20
21 .4 בתום הדיון מיום 21.12.2023 נעשה ניסיון לצמצום המחלוקות בעניין שאלה מס' 24
22 ושאלה מס' 33 בחלק הדיוני, ובהתאם לכך התבקשה הוועדה הבוחנת בכתב לפי חוק לשכת
23 עורכי הדין, התשכ"א-1965 (להלן - "הוועדה הבוחנת") לבחון אם ניתן לפסול שאלות אלו,
24 אך על-פי הודעתה מיום 28.12.24, ההצעה נדחתה.
25
26 **רקע ואמות המידה להתערבות בית המשפט**
27
28 .5 עמידה בבחינת ההסמכה בתום תקופת ההתמחות בעריכת דין, היא תנאי להסמכה לעיסוק
29 בעריכת דין. בחינות ההסמכה נערכות ככלל אחת לחצי שנה ובהתאם למתכונת הבחינות,
30 על הנבחן לקבל ציון 60 כתנאי לעמידה בבחינה. מתכונת הבחינות עברה מספר שינויים
31 בשנים האחרונות. בהתאם למתכונתה הנוכחית, כפי שנקבעה בתקנה 18 לתקנות לשכת

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 1020-09-23 יונס נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 20395-09-23 נאור נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 22655-09-23 אורן נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 22761-09-23 פארס נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 29208-09-23 וולף נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'

- 1 עורכי הדין (סדרי בחינות בדיני מדינת ישראל, באתיקה מקצועית החלה על עורכי דין
2 זרים, ובבחינת ההסמכה לעריכת דין), תשכ"ג - 1962 (להלן - "תקנות סדרי הבחינות"),
3 הבחינה מורכבת משלושה חלקים: חלק א' כולל מטלת כתיבה, המקנה 20 נקודות (להלן -
4 "מטלת הכתיבה"); חלק ב' כולל 40 שאלות, אשר כל אחת מהן מקנה נקודה אחת,
5 במתכונת רב-ברירה, בדין הדיוני (לעיל ולהלן - "החלק הדיוני"); חלק ג' כולל 40 שאלות,
6 אשר כל אחת מהן מקנה נקודה אחת, במתכונת רב-ברירה, בדין המהותי (לעיל ולהלן -
7 "החלק המהותי"). הנושאים הכלולים בכל אחד מחלקים אלו מפורטים בתקנה 18א
8 לתקנות סדרי הבחינות, ואף פורסמו בהתאם להוראת תקנה 18(ד) לתקנות סדרי הבחינות
9 בהודעת הוועדה הבוחנת מיום 20.2.2023 (להלן - "ההודעה מיום 20.2.23"). יוער, כי לשם
10 מענה לשאלות הכלולות בחלק המהותי, מחולק לנבחנים קובץ דברי חקיקה בהם עוסקות
11 השאלות.
- 12
- 13 6. עיון בפסיקת בתי המשפט מלמד, כי מדי שנה, ובדרך כלל פעמיים בשנה, לעת בחינות
14 הלשכה, שבים בתי המשפט לעסוק בסוגיית הביקורת השיפוטית על בחינות ההסמכה.
15 ראו: בג"ץ 6250/05 לוי נ' לשכת עורכי הדין (20.10.2005) בפסקה ג(1) לפס"ד השופט
16 רובינשטיין (להלן - "עניין לוי"); עע"מ 8281/18 לשכת עורכי הדין בישראל נ' פומס
17 (11.12.2018), פסקה 1 לפס"ד השופט עמית (להלן - "עניין פומס"); עע"מ 3717/18 פרץ נ'
18 הוועדה הבוחנת של לשכת עורכי הדין בישראל (10.6.2018), פסקה 1 לפס"ד השופט עמית
19 (להלן - "עניין פרץ").
- 20
- 21 7. אותן עתירות רבות הניבו פסיקה ענפה אשר במסגרתה נבחנו טענות שונות בעניין בחינות
22 ההסמכה. דומה כי רוב העתירות וכך גם רוב פסקי הדין בעניינים עסקו בתקיפת שאלות
23 רב-ברירה שנכללו בבחינות ההסמכה. בכל אותם פסקי דין רבים חזרו בתי המשפט על
24 הכללים ועל אמות המידה להתערבות בית המשפט בשאלות שנכללו בבחינות ההסמכה. על
25 עיקריהם נעמוד עתה.
- 26
- 27 8. הכלל המנחה הוא כי "בית-משפט זה אינו יושב כוועדת ערעורים על הגוף שהוסמך על-פי
28 חוק לדון בבחינות מקצועיות, ואינו מוכן להחליט, במקומו של הגוף המוסמך, מה
29 התשובות הנכונות ואם הנבחן הצליח בבחינה. כך בתחום הרפואה ובתחום מקצועות
30 אחרים שבהם אין בידי בית-המשפט ידע מקצועי. הכלל הוא שבית-המשפט אינו נוטה
31 להתערב בשיקול-הדעת של מי שהוסמך לבחון את הכשירות המקצועית, אלא אם הוכח לו

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 1020-09-23 יונס נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 20395-09-23 נאור נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 22655-09-23 אורן נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 22761-09-23 פארס נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 29208-09-23 וולף נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'

- 1 כי שיקול-הדעת לוקה בפגם של שיקולים זרים או בפגם אחר מן הפגמים שיש בהם כדי
2 לפסול שיקול-דעת מינהלי". ראו: בג"ץ 7505/98 קורנאלדי נ' לשכת עורכי-הדין בישראל,
3 פ"ד נג(1) 153, 166 (1999).
- 4
- 5 9. הכלל הוא כי בית המשפט אינו מחליף את שיקול דעת הרשות המינהלית ובמיוחד שכך אם
6 מדובר ברשות מינהלית מקצועית, אלא אם כן "הוכח כי שיקול הדעת של מי שהוסמך
7 לבחון את הכשירות המקצועית לוקה בפגם של שיקולים זרים או בפגם אחר שיש בו כדי
8 לפסול שיקול דעת מינהלי (...). נפסק, כי זהו הכלל גם בתחום המשפטים, ואין בכך כדי
9 לשנות שבתחום זה מצוי בידי בית המשפט ידע מקצועי כך שמסוגלותו המקצועית של בית
10 המשפט להידרש לשאלות, מטבע הדברים, גדולה יותר מאשר במקצועות אחרים כמו
11 רפואה, רוקחות או הנדסה". ראו: עע"מ 6674/17 אסד נ' לשכת עורכי הדין בישראל
12 (3.12.2017), פסקה 3 (להלן - "עניין אסד").
- 13
- 14 10. פעם אחר פעם הובהר, כי בית המשפט אינו ערכאת ערעור בעניין בחינות לשכת עורכי הדין,
15 אינו מחליף את שיקול דעת ועדת הבחינות המקצועית ובדרך כלל, אינו מתערב
16 בהחלטותיה בעניין בחינות ההסמכה ושאלות הנשאלות במסגרתה. לפיכך, בית המשפט
17 אינו יושב כערכאת ערעור על הגוף המוסמך לעסוק בבחינות מקצועיות, בין אם מדובר
18 בבחינות הסמכה לעסוק בעריכת דין ובין אם מדובר בבחינת הסמכה בתחומים אחרים.
19 בהתאם לכך, תחומי התערבות בית המשפט בהחלטות וועדת הבחינות מצומצמים
20 ומוגבלים.
- 21
- 22 11. עם זאת נקבע, כי הכלל בדבר אי התערבות בבחינות ההסמכה ובהחלטותיה של ועדת
23 הבחינות, אינו "כלל בל יעבור" ובמהלך השנים נמצאו מקרים שבהם בית המשפט התערב
24 בשאלות שנכללו בבחינות ההסמכה. כך למשל נקבע, כי בית המשפט יתערב אם נמצא
25 שוועדת הבחינות חרגה מסמכותה ושאלה שאלות בנושאים אשר לא נכללו ברשימת
26 הנושאים המופיעים בתקנה 18 לתקנות סדרי הבחינות. בית המשפט יטה להתערב גם אם
27 יימצא כי נשקל שיקול זר, אם נפל פגם בשיקול דעת וועדת הבחינות המצדיק התערבות,
28 או אם התקיים מקרה חריג של עיוות דין או אי צדק. מקרים נוספים בהם בית המשפט
29 ראה לנכון להתערב בשאלות שלגביהן נמצא, כי הן היו נגועות בחוסר סבירות קיצוני או כי
30 נפלה אי בהירות בתשובות שמתוכן נדרש הנבחן לבחור את התשובה הנכונה (ראו סקירה
31 בעניין אסד, שם).

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 1020-09-23 יונס נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 20395-09-23 נאור נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 22655-09-23 אורן נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 22761-09-23 פארס נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 29208-09-23 וולף נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'

- 1
2 12. באשר למידת ההתערבות בשאלות בחינת ההסכמה, בין בדרך של פסילת שאלה ובין בדרך
3 של הוספת תשובה נכונה, הובהר כי "העובדה כי מדובר בבחינה בתחום המשפט, לעומת
4 בחינה בתחומים אחרים, לא צריכה להשפיע" (עניין אסד, פסקה 4). לפיכך על בית המשפט
5 לבחון "האם עמדתו הייתה זהה לו היה מדובר בשאלה בתחום מקצועי אחר... המבחן
6 המוצע הוא: האם היה בית המשפט פוסל את השאלה אף ללא ידע מקצועי בנושא?" (שם).
7
8 13. כך למשל נקבע, כי שאלה בנושא סבוך ומורכב שלגביו ישנה אי בהירות לגבי הכללתו
9 במסגרת הנושאים הנכללים בתחומים שהוגדרו בנושאי הבחינה (על-פי תקנה 18א(ב)
10 לתקנות סדרי הבחינות), תחשב לשאלה לא סבירה שתקום הצדקה לביטולה (עניין פרץ,
11 פסקה 23). בדומה נקבע כי בדרך כלל שאלה העוסקות בעניין "איזוטרי" לא תיפסל מטעם
12 זה בלבד וכי אף העובדה ששיעור המשיבים נכונה על השאלה נמוך במיוחד, לא תספיק כדי
13 להביא לפסילתה. לעומת זאת, אם לטעמים אלו הצטרפו טעמים כבדי משקל נוספים, יהיה
14 בהצטברותם כדי להצדיק את פסילת שאלה (עניין פרץ, פסקה 26. ראו גם את פסקה 8).
15
16 14. אחד הנושאים שנדונו בפסקי דין רבים שעסקו בשאלות שנכללו בבחינות ההסכמה, היה
17 נושא ההנחיה המורה לנבחנים כי בשאלות הרב-ברירה עליהם לבחור את "**התשובה**
18 **הנכונה ביותר**" מבין ארבע אפשרויות. באותם פסקי דין אף נקבעו מספר כללים, אשר
19 העיקרים שבהם פורטו בכתב התשובה המקדמית המפורט והמעמיק מטעם המשיבות. אלו
20 אפוא, עיקריהם.
21
22 15. **ראשית, אין לצפות לכך שתשובה אחת תהיה מושלמת ומלאה** - משמעות ההנחיה שיש
23 לבחור בתשובה הנכונה ביותר מבין האפשרויות אין משמעה כי אין תשובה אחרת, מלאה
24 ומושלמת יותר, אשר אינה נמנית עם ארבע החלופות האפשריות המופיעות בבחינה אשר
25 מתוכן נדרש הנבחן לבחור את התשובה הנכונה. כלומר, "על הנבחן לסמן את התשובה
26 הנכונה ביותר, משמע, את התשובה שקרבתה אל התשובה המלאה גדולה יותר מיתר
27 התשובות". ראו: עת"מ 1412/09 (ירושלים) האן נ' לשכת עורכי הדין (18.8.2009), פסקה
28 7; עת"מ (ירושלים) 3394-06-16 ותד נ' לשכת עורכי הדין (3.8.2016), פסקה 10. אפילו
29 עשויה להיות תשובה אחרת נכונה יותר, שלא נכללה בין האפשרויות, לא יהיה בכך כדי
30 לפסול את השאלה. שאלה פסולה היא רק שאלה שכל התשובות המוצעות לה בשאלון

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 1020-09-23 יונס נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 20395-09-23 נאור נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 22655-09-23 אורן נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 22761-09-23 פארס נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 29208-09-23 וולף נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'

- 1 נכונות באותה מידה או שגויות באותה מידה, אולם אם ישנה תשובה אחת שהיא הנכונה
2 ביותר, השאלה לא תיפסל.
3
- 4 16. שנית, אין די בקיומה של חלופה נוספת - הנבחן נדרש לבחור בחלופה הנכונה ביותר ולפיכך
5 אין די בכך שישנה חלופה אפשרית נוספת, כדי להצדיק התערבות בית המשפט בשאלה.
6 "לא די בכך שבית המשפט יגיע לכלל מסקנה כי מדובר ב'חלופה אפשרית נוספת'. הנחיותיה
7 של הבחינה הן כי על הנבחנים לבחור בתשובה הנכונה ביותר". ראו: עע"מ 1811/12 לשכת
8 עורכי הדין בישראל נ' לב רן (2.5.2012), פסקה 7.
9
- 10 17. שלישית, אין לצפות כי רק תשובה אחת נכונה בעוד כל האחרות שגויות - משמעות בחירת
11 התשובה הנכונה ביותר, אינה בהכרח כי כל שאר התשובות שגויות לחלוטין. לא מן הנמנע
12 כי התשובות האחרות נכונות חלקית, ולכן על הנבחן לזהות את התשובה המלאה והנכונה
13 ביותר. כאמור בעניין זה, "ניתן בהחלט לכלול במענה לשאלות תשובות נכונות חלקית
14 ותשובות נכונות באופן מלא ולצפות שהנבחן יזהה את האפשרות המליאה ביותר". ראו:
15 עת"מ (ירושלים) 1945/09 יהודה נ' הוועדה הבוחנת (26.1.2010), פסקה 4.
16
- 17 18. רביעית, תשובה נכונה יכולה להיבחן על דרך האלימינציה - תשובה תיחשב התשובה
18 הנכונה ביותר, אם נמצא כי התשובות האחרות אינן נכונות, חסרות או אינן מדויקות.
19 הכוונה היא אפוא, כי על הנבחן לבחור בתשובה הנכונה ביותר. הנחיה זו "מדריכה את
20 הנבחן לעריכת מיון בדרך האלימינציה. ואכן, בית המשפט העליון לא מצא פסול בהנחיה
21 זו". ראו: עת"מ (ירושלים) 506-06-14 כהן נ' לשכת עורכי דין בישראל (20.7.2014), בפסקה
22 10 (להלן - "עניין כהן").
23
- 24 19. חמישית, אין להוסיף נתונים או להניח הנחות שאינן קיימות בשאלה - התשובה הנכונה
25 ביותר היא התשובה הנכונה על-פי נוסח השאלה ועל-פי נוסח כל אחת מהחלופות של
26 התשובות. המשמעות היא כי "אין הנבחן רשאי להוסיף לשאלה נתונים שלא צוינו בה"
27 (עניין כהן, פסקה 13). "... בבואו להשיב לשאלה לאחר קריאתה... אין עליו להניח הנחות
28 עובדתיות נוספות שאינן מופיעות בשאלה ואינן נדרשות כלל ועיקר... קבלת גישתם של
29 העותרים תובילנו לכלל אבסורד, לפיו יוכל כל נבחן להוסיף לשאלה נתונים נוספים שלא
30 צוינו בה". ראו: עת"מ (ירושלים) 1128/07 תגאיה נ' לשכת עורכי הדין בישראל
31 (13.2.2008), פסקה 8). עם זאת, אף שאין להניח הנחות שלא נכללו בשאלות או בתשובות,

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 1020-09-23 יונס נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 20395-09-23 נאור נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 22655-09-23 אורן נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 22761-09-23 פארס נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 29208-09-23 וולף נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'

1 אין משמעות הדבר שבכל אחת מהשאלות פורטה עובדת התקיימות כל התנאים
2 המוקדמים, אלא יש להניח את התקיימותם (עניין כהן, פסקה 34).
3

4 20. **שישית, "מבחן הזיקה הרציונאלית"** - מבחן זה נקבע בע"מ 5066/20 נטוקין נ' לשכת
5 **עורכי הדין** (19.8.2020) (השופט שטיין, פסקאות 3-5 (להלן – **"עניין נטוקין"**)). כאמור שם,
6 "קיומה של זיקה רציונלית בין תוכן השאלה לתשובה אשר סומנה על ידי הבודנים כנכונה,
7 היא לבדה הצדיקה את דחיית העתירה מבלי להיכנס לעובי הקורה". משמעות מבחן זה
8 היא, כי ישנו קשר הגיוני בין השאלה לבין התשובה הנכונה. כך למשל, אם נשאלה שאלה
9 בדין המהותי בתחום דיני החוזים, אף התשובה הנכונה תהיה מתחום זה ולא מתחום דיני
10 הקניין. בדומה, אם השאלה נוגעת לעוולה מסוימת, אף התשובה הנכונה תהיה קשורה
11 באותה עוולה ולא בעוולה אחרת או בתחום משפטי אחר.
12

13 21. אפתח בדיון בטענות המופנות כנגד השאלות שנכללו בחלק המהותי, אעבור לטענות כנגד
14 השאלות שבחלק הדיוני ואסיים בטענות שהופנו כנגד מטלת הכתיבה. לשם הקיצור לא
15 אבחין בין הטענות שטען כל אחד מהעותרים באשר לכל אחת מהשאלות, ואסתפק בציון
16 עיקר הטענות כמכלול, באשר לכל שאלה ושאלה. בטרם "אצלול" לדיון בכל אחד ואחת
17 מהשאלות מושא העתירות השונות, אדגיש, כי נוכח הדין באשר להיקף התערבות
18 המצומצם, אין מקום להידרש לטענות בדבר נכונתה או אי נכונתה של חלופה שנבחרה בידי
19 הוועדה הבוחנת. קריאת טיעוני העותרים מלמדת, כי עיקר טענותיהם נוגעות לסוגיית
20 נכונות החלופה שנבחרה בידי הוועדה הבוחנת. סוגיה בה כאמור אין כל מקום לדון, ואף
21 אני אמשוך ידי מעיסוק **בתוכן** של שאלות ותשובות בבחינת ההסמכה, ואמנע מלרדת
22 לזירה זו. זאת עת הדין הוא שיש לצמצם את הביקורת השיפוטית לטענות בדבר חריגה
23 מסמכות או פגם משפטי אחר שנפל בהחלטות הוועדה הבוחנת לפי כללי הביקורת הרגילים
24 של המשפט המינהלי. ראו: עניין פומס בפסקה 5 לפס"ד השופט מזוז.
25

החלק המהותי

26
27
28 22. **שאלה מס' 1** - אגב ביצוע הליך רפואי אחד החליטו הרופאים לבצע בגופו של המטופל הליך
29 רפואי נוסף של לקיחת דגימה של רקמה מגופו לשם בדיקתה מחשש למחלה (להלן:
30 **ביופסיה**). עם כל חשיבותו של הליך הביופסיה, לא היה הכרח חיוני לבצעו באותו מעמד.
31 הרופאים לא עדכנו את החולה בדבר כוונתם לבצע את הביופסיה ולא קיבלו את הסכמתו.

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 1020-09-23 יונס נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 20395-09-23 נאור נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 22655-09-23 אורן נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 22761-09-23 פארס נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 29208-09-23 וולף נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'

- 1 בעקבות הליך הביופסיה נגרם נזק לחולה. הוכח בבית המשפט שלא הייתה כל רשלנות
2 רפואית באופן שבו נלקחה הביופסיה, והנזק שאירע היה בגדר הסיכון הרגיל בהליך רפואי
3 של ביופסיה מסוג זה. עוד הוכח כי אילו היה החולה נשאל מראש וכל המידע היה גלוי
4 בפניו, היה מסכים ללקיחת הביופסיה.
5 מה הדין ?
6
7 א. מאחר שהוכח שהחולה היה מסכים בכל מקרה, אין הוא זכאי לפיצוי כלשהו.
8 ב. מאחר שהחולה לא הסכים לביצוע ביופסיה, הוא זכאי לפיצוי בגין נזק הגוף שנגרם לו אף
9 שלא הוכחה רשלנות בביצוע הביופסיה.
10 ג. מאחר שהחולה לא הסכים לביצוע ביופסיה, הוא זכאי לפיצוי רק בגין הפגיעה בזכותו על
11 גופו.
12 ד. מאחר שהחולה לא הסכים לביצוע ביופסיה, הוא זכאי לפיצוי הן בגין נזק הגוף שנגרם לו
13 הן בגין הפגיעה בזכותו על גופו.
14
15 התשובה שנבחרה על ידי הוועדה הבוחנת ככונה היא חלופה ג'.
16
17 23. מי מהעותרים טענו, כי השאלה האמורה נשאלה בחוסר סמכות. זאת עת כנטען, לשם מענה
18 לשאלה היה על הנבחנים לגלות ידע בקשר לחוק זכויות החולה, תשנ"ו - 1996 (להלן - "חוק
19 זכויות החולה"), אשר לא נכלל בחומר הבחינה. כן נטען, כי בהתאם לפסיקת בית המשפט
20 העליון בבג"ץ 10455/02 אמיר נ' לשכת עורכי הדין, פ"ד נז(2) 729 (2003) (להלן - "עניין
21 אמיר"), מוסמכת הוועדה הבוחנת לכלול בבחינה רק שאלות העוסקות באחד מהנושאים
22 המנויים בתקנה 18 לתקנות סדרי הבחינות. בשולי הדברים יוער, כי אין חולק שהחלופה
23 שנבחרה בידי הוועדה הבוחנת היא החלופה הנכונה.
24
25 24. דין הטענות באשר לשאלה זו להידחות. עדיפה בעיני עמדת המשיבות, לפיה בהתאם
26 להוראת תקנה 18א(ב) מוסמכת הוועדה הבוחנת לשאול שאלות בנושאים "אחדים"
27 המנויים בתקנה האמורה, ובכללם בדיני הנזיקין. זאת להבדיל מהמצב החוקי ששרר בעניין
28 אמיר, אשר התייחס להוראתה הישנה של תקנה 18 לתקנות סדרי הבחינות, אשר כמעט
29 ולא כללה נושאים מהותיים, ובפרט לא כללה את דיני הנזיקין. לא זו אף זו, שברשימת
30 החקיקה לשאלון בדין המהותי, אשר צורפה להודעה מיום 20.2.23, צויינו במפורש אף חוק
31 זכויות החולה ופקודת הנזיקין [נוסח חדש] (להלן - "פקודת הנזיקין"). נמצא אפוא, כי

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 1020-09-23 יונס נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 20395-09-23 נאור נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 22655-09-23 אורן נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 22761-09-23 פארס נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 29208-09-23 וולף נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'

1 הוועדה הבוחנת לא חרגה מסמכותה עת שאלה שאלה, אשר התשובה לה נסמכת על
2 הוראות פקודת הנזיקין וחוק זכויות החולה.
3

4 25. שאלה מס' 2 - יסמין עברה תאונה קשה. בבית החולים הצילו את חייה, אך רגליה נקטעו.
5 8 שנים אחר כך היא קיבלה מסרון לטלפון הנייד האישי שלה מהרופא שניתח אותה:
6 "קטענו את רגלך הימנית בטעות. אני מתחרט כל יום מאז, אבל לא התנצלתי כי פחדתי
7 שתתבעי. עכשיו כשעבר מספיק זמן אני מבקש את סליחתך". האם זכותה של יסמין לתבוע
8 התיישנה ?

- 9
10 א. התביעה התיישנה 7 שנים אחרי הניתוח.
11 ב. התביעה תתיישן שנה אחרי ההודאה.
12 ג. התביעה תתיישן 7 שנים אחרי ההודאה
13 ד. התביעה תתיישן 10 שנים אחרי ההודאה.

14
15 התשובה שנבחרה על ידי הוועדה הבוחנת כנכונה היא חלופה א'.

16
17 26. חלק מהעותרים טענו, כי חלופה ג' היא הנכונה, ואילו אחת העותרות אף טענה שלא הוצגה
18 אף חלופה נכונה. הצדדים הכבירו טענותיהם באשר לנכונות או אי נכונות החלופה שנבחרה
19 בידי הוועדה הבוחנת כאמור. אין בדעתי להידרש לטיעונים אלה, שכן בית-משפט זה אינו
20 יושב כוועדת ערעורים על הגוף שהוסמך על-פי חוק לדון בבחינות מקצועיות, ואינו מוכן
21 להחליט, במקומו של הגוף המוסמך, מה התשובות הנכונות ואם הנבחן הצליח בבחינה.
22 ממילא ברי, כי קיימת זיקה רציונאלית בין השאלה העוסקת בדיני התיישנות ובין
23 התשובות הבאות אף הן בגדר דינים אלו.

24
25 27. עיון בטיעוני העותרים באשר לשאלה האמורה מעלה, כי הועלו אך שתי טענות אותן יש
26 לשקול בגדרי ההליך המינהלי דנן: טענת חוסר סמכות ושיעור הצלחה נמוך במיוחד במענה
27 לשאלה (אשר אולי יש בו כדי להצביע על פגם בשאלה או שיקול זר של הוועדה הבוחנת).
28 כאמור, בגדרי ההליך המנהלי דנן אין מקום לבחון את נכונות החלופה בה בחרה הוועדה
29 הבוחנת.

30

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 1020-09-23 יונס נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 20395-09-23 נאור נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 22655-09-23 אורן נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 22761-09-23 פארס נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 29208-09-23 וולף נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'

28. בשולי הדברים יאמר, כי העותרים בעניין אורן טענו אף, שבבחינת ההסמכה שנערכה בשנת 2022 נשאלה שאלה דומה. התשובה בה ראתה הוועדה הבוחנת כתשובה נכונה לאותה שאלה, דומה כנטען, עניינית, לתשובה מושא חלופה ג' בבחינת ההסמכה הנוכחית. לצרכי הדיון אניח, כי טענה מעין זו עשויה להצמיח עילה מנהלית להתערבות בית המשפט בשיקולי הוועדה הבוחנת. ברם, אף שקיים דמיון מסויים בין שתי השאלות, הרי, שעבודתיהן שונות. לפיכך, אין מקום ללמוד מהתשובה שנבחרה כנכונה לשאלה שנשאלה בבחינת ההסמכה שנערכה בשנת 2022, באשר לתקינות שיקולי הוועדה הבוחנת מושא ההליך דנן.
29. לעניין החריגה מסמכות, לשיטת מי מהעותרים החלופה הנכונה היא כאמור חלופה ג', וזאת נוכח הוראות סעיף 89 לפקודת הנזיקין. לטענת אותם עותרים, סעיף 89 לפקודת הנזיקין לא צורף לקובץ החקיקה שנמסר לנבחנים במהלך הבחינה, ומכאן שלא ניתן היה לשאול שאלה, אשר התשובה לה נסמכת על הוראת חקיקה זו. ברם, הוועדה הבוחנת בחרה את חלופה א' כחלופה הנכונה. לשם בחירת חלופה א' אין צורך להיזקק להוראות סעיף 89 לפקודת הנזיקין. בית משפט זה אינו מעביר את שיקול דעתה המקצועי של הוועדה הבוחנת תחת שבט ביקורתו, עת גדרי ההליך דנן מצומצמים לבחינת התקינות המינהלית של פעולת הוועדה הבוחנת. מקום בו העדיפה הוועדה הבוחנת את חלופה א' כחלופה הנכונה ביותר - וזו עמדתה המקצועית באשר לתשובה הנכונה על פי דין - אין מקום שבית משפט זה יקבע תחתיה, כי התשובה הנכונה היא דווקא חלופה אחרת. אכן ייתכן שלשם בחירת אותה חלופה אחרת יש להזדקק להוראות סעיף 89 לפקודת הנזיקין. ברם, קביעה כאמור דורשת מבית המשפט להכריע בסוגיה החורגת מגדרי הדיון, היא קביעה בדבר נכונות התשובה. קביעה התחומה לדי אמות שיקול דעתה המקצועי של הוועדה הבוחנת.
30. בעניין טענת הפגם בשיקול הדעת, חלק מהעותרים טענו, כי שיעור הכישלון בשאלה זו חריג, עת לשיטתם 98% מהמשיבים השיבו תשובה שאינה נכונה. בדיון שהתקיים בפני הסתבר, כי טענה עובדתית זו, באשר לשיעור הכישלון, אינה מבוססת ואינה נשענת על מסד עובדתי מדוייק. יחד עם זאת הודו המשיבים בהגינותם, כי שיעור הכישלון במענה לשאלה האמורה אכן היה גבוה ועמד על 92%. אין בכך כדי להוביל לפסילת השאלה. למשיבים שיקול דעת לקבוע את תמהיל השאלות בבחינה, ובידיהם גם לכלול בו שאלות 'קשות מאוד', כל עוד אין אלה מהוות נתח המטה באופן משמעותי את סיכויי המועמדים. ראו: עניין פרץ, פסקה 8. עיון בדו"ח התפלגות המענה לשאלות בבחינה דנן מעלה, כי היו מספר שאלות בהן שיעור

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 1020-09-23 יונס נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 20395-09-23 נאור נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 22655-09-23 אורן נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 22761-09-23 פארס נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 29208-09-23 וולף נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'

- 1 המשיבים נכונה נמוך (שאלה מס' 5 בחלק הדיוני 20%, שאלה מס' 32 בחלק הדיוני 13%,
2 שאלה מס' 2 בחלק המהותי 8%, שאלה מס' 16 בחלק המהותי 1%). מאידך היו עשרים
3 שאלות אשר שמונים אחוזים ויותר מהנבחנים השיבו עליהן נכונה (ומתוכן חמש שאלות
4 עליהן השיבו נכונה כל הנבחנים).
5
6 31. לשם השלמת הדברים יאמר, כי שיעור ההצלחה בבחינה בכללותה היה גבוה, עת עיקר
7 העיקרים של הנבחנים עברו את הבחינה. כך, על פי התוצאות שפירסמו המשיבים, מתוך
8 הניגשים לבחינה לראשונה עברו 71%, מתוך הניגשים פעם שניה 21% ומתוך הניגשים פעם
9 שלישית ומעלה 9%. כאשר שיעור העוברים את הבחינה מתוך בוגרי האוניברסיטאות עלה
10 על 91% ואילו שיעור העוברים מתוך בוגרי המכללות עלה על 37%. יוער, כי הנתונים הללו
11 מתייחסים למצב הדברים קודם להגשת כאלפיים וחמש מאות עררים, אשר חלקם
12 התקבלו, ובכך שיעור ההצלחה בבחינה בפועל אף עלה על השיעורים המפורטים לעיל. נמצא
13 אפוא, כי אף "במבט על" לא ניכר שהבחינה לקתה באי הגינות, ואף אם חלק מהשאלות
14 התבררו - במבחן התוצאה - כקשות מאד, הרי, שחלקן היו קלות מאד.
15
16 32. נתון זה של שיעור הצלחה גבוה בבחינה תומך במסקנה, לפיה תמהיל התשובות בבחינה
17 היה הוגן, ולא ניכר שהמשיבים פעלו מתוך שיקולים זרים שתכליתם הכשלת הנבחנים.
18 בחינת הנתונים הסטטיסטיים של הבחינה דגן תומכת אף היא במסקנה, לפיה לא קיימת
19 עילה מינהלית להתערב בהחלטות הוועדה הבוחנת באשר לשאלה האמורה. זאת על אף
20 שיעור ההצלחה הנמוך במענה לשאלה זו, להבדיל משיעור ההצלחה הגבוה בבחינה
21 בכללותה. זאת בניגוד למצב דברים הפוך בו שיעור הצלחה נמוך בבחינה - להבדיל מבשאלה
22 ספציפית - אשר מעורר חשש לקיומם של שיקולים זרים או לאי תקינות אחרת של הבחינה
23 בכללותה. ראו: בג"ץ 571/89 מוסקוביץ נ' מועצת השמאים, פ"ד מד(2) 236 (1990); עע"מ
24 343/09 הבית הפתוח נ' עיריית ירושלים, פ"ד סד(2) 1, 40 (2010); עניין לוי, בפסקה ה(5)
25 לפס"ד השופט רובינשטיין.
26
27 33. לשם השלמת הדברים אציין, כי אף אם הייתי סבור שחלופה מסוימת שהוצעה לנבחנים
28 נכונה יותר מזו שבה בחרה הוועדה הבוחנת, לא היה בכך כדי להצדיק את התערבות בית
29 המשפט בשיקול דעת הוועדה הבוחנת. ראו: עת"מ (ירושלים) 6850-06-11 ראפת נ' לשכת
30 עורכי הדין (29.8.2011), פסקה 4; עת"מ (ירושלים) 611/06 לוטן נ' לשכת עורכי הדין

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 1020-09-23 יונס נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 20395-09-23 נאור נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 22655-09-23 אורן נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 22761-09-23 פארס נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 29208-09-23 וולף נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'

1 11.9.2006), פסקה 6; עת"מ (ירושלים) 65609-05-17 **מכלוף נ' לשכת עורכי הדין**
2 (13.8.2017), פסקה 30.

3

4 34. **שאלה מס' 7 - דירקטוריון החברה מעוניין להאציל את סמכויותיו להחליט על הנפקה של**
5 **סדרת איגרות חוב במסגרת תוכנית תגמול לעובדים. מה הדין ?**

6

7 א. דירקטוריון החברה יוכל להאציל את סמכויותיו לוועדת הדירקטוריון בלבד.

8 ב. דירקטוריון החברה יוכל להאציל את סמכויותיו לוועדת הדירקטוריון או למנהל הכללי של
9 החברה.

10 ג. דירקטוריון החברה יוכל להאציל את סמכויותיו לוועדת הדירקטוריון או למנהל הכללי של
11 החברה או למי שהסמיך לכך.

12 ד. דירקטוריון החברה לא יוכל להאציל סמכות כאמור.

13

14 התשובה שנבחרה על ידי הוועדה הבוחנת ככונה היא חלופה א'.

15

16 35. מי מהעותרים טענו, כי יש להוסיף אף את חלופה ד' ככונה. עותרים אלו נימקו טענתם

17 בהוראת סעיף 289 **לחוק החברות**, תשנ"ט - 1999, הדין בסמכות הדירקטוריון להחליט על

18 הנפקת סדרת איגרות חוב. קרי - הנימוק מתבסס על טענה, לפיה החלופה בה בחרה הוועדה

19 הבוחנת אינה נכונה, או שקיימת חלופה נכונה נוספת. אף אם הייתי מניח שצודקים עותרים

20 אלו בטענת לגופה - ודומני כי אין אלו פני הדברים - כאמור קיום חלופה נוספת העשויה אף

21 היא להיות נכונה במידת מה אינו מקים עילה מספקת להתערבות בית המשפט בהחלטת

22 הוועדה הבוחנת במסגרת הליך מינהלי זה. ממילא אף קיימת זיקה רציונאלית בין השאלה

23 לבין התשובה.

24

החלק הדיוני

25

26 27 36. **שאלה מס' 3 - ראובן נחשד בעבירה לפי סעיף 3 לחוק איסור הלבנת הון ונתפסו אצלו 5**

28 **מכוניות יוקרה בשווי מצטבר של 2,000,000 ש"ח. גיסו של ראובן טוען שהמכוניות שייכות**

29 **לו, ולפיכך הגיש ערר על הליך התפיסה. פרקליט המחוז סבור שהעניין מעורר שאלות**

30 **עובדתיות ומשפטיות מורכבות בעלות אופי כלכלי ומעוניין שהערר יידון כעניין כלכלי. מה**

31 **הדין ?**

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 1020-09-23 יונס נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 20395-09-23 נאור נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 22655-09-23 אורן נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 22761-09-23 פארס נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 29208-09-23 וולף נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'

- 1
2 א. על הפרקליט להגיש הודעה בתיק הערר כי הערר מעלה שאלות עובדתיות ומשפטיות
3 מורכבות בעלות אופי כלכלי, והוא יידון כעניין כלכלי.
4 ב. על הפרקליט להגיש הודעה בתיק הערר כי הערר מעלה שאלות עובדתיות ומשפטיות
5 מורכבות בעלות אופי כלכלי, והוא יידון כעניין כלכלי אלא אם כן מצאו נשיא בית המשפט
6 או סגנו שהעניין אינו מתאים להיקבע כעניין כאמור.
7 ג. בכל מקרה יידון העניין כעניין כלכלי.
8 ד. העניין אינו נכלל בגדר עניין כלכלי, ולפיכך לא יידון ככזה.
9
10 התשובה שנבחרה על ידי הוועדה הבוחנת כנכונה היא חלופה ד'.
11
12 37. העותרים אינם חולקים על נכונות החלופה שבחרה הוועדה הבוחנת. טענת מי מהעותרים
13 היא, כי השאלה עוסקת בסוגיה איזוטרית, ובפרט עת נדרשו הנבחנים לזכור את הסכום
14 המדויק לגביו נקבע שעסקינן "בעניין כלכלי". ענייננו אפוא בטענה, לפיה הצבת שאלה מעין
15 זו בפני הנבחנים אינה סבירה. דין הטענה להידחות. הדין הנוהג הוא, כי אין לפסול שאלה
16 אך מחמת היותה "איזוטרית". ראו: עניין פרץ, פסקה 26 לפס"ד השופט עמית. אף עיון
17 בדו"ח התפלגות התשובות הנזכר לעיל מלמד, כי למעלה משלושים אחוזים מהנבחנים ענו
18 נכונה על השאלה. מכך אף יש ללמוד, כי אף "במבחן התוצאה" אין מדובר בשאלה
19 שהקשתה על הנבחנים באופן חריג. בנסיבות אלו אין לקבל את הטענה, לפיה הצבת שאלה
20 כגון דא אינה סבירה, ולא כל שכן אינה סבירה באופן קיצוני.
21
22 38. שאלה מס' 5 - חברות מעליות תיאמו ביניהן מחירים עבור תחזוקת מעליות באופן המהווה
23 הסדר כובל אסור לפי חוק התחרות הכלכלית, התשמ"ח - 1988. כמה ועדי בתים החליטו
24 להתאחד ולהגיש תובענה ייצוגית נגד חברות המעליות בגין ההסדר הכובל והנוק שגרם.
25 בית המשפט אישר להגיש את התובענה כתובענה ייצוגית והגדיר את הקבוצה שבשמה
26 תנוהל התביעה. מה הדין ?
27
28 א. בית המשפט רשאי לקבוע שרק מי שיודיע על רצונו להשתתף בתביעה ייכלל בה, ורשאי
29 להורות שכל מי שיבחר להצטרף יישא בעלויות ניהול התביעה לפי מנגנון שיקבע.
30 ב. בית המשפט רשאי לקבוע שרק מי שיודיע על רצונו להשתתף בתביעה ייכלל בה, אך אינו
31 רשאי להורות שכל מי שיבחר להצטרף יישא בעלויות ניהול התביעה לפי מנגנון שיקבע.

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 1020-09-23 יונס נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 20395-09-23 נאור נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 22655-09-23 אורן נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 22761-09-23 פארס נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 29208-09-23 וולף נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'

- ג. כל מי שעוונה על ההגדרה של הנכללים בקבוצה ייחשב כמי שהתביעה הוגשה גם בשמו זולת
אם יודיע שאינו מעוניין בכך. בית המשפט רשאי להורות שכל חבר בקבוצה יישא בעלויות
ניהול התביעה לפי מנגנון שיקבע.
- ד. כל מי שעוונה על ההגדרה של הנכללים בקבוצה ייחשב כמי שהתביעה הוגשה גם בשמו זולת
אם יודיע שאינו מעוניין בכך. בית המשפט אינו רשאי להורות שכל חבר בקבוצה יישא
בעלויות ניהול התביעה לפי מנגנון שיקבע.
- התשובה שנבחרה על ידי הוועדה הבוחנת כנכונה היא חלופה ד'.
39. העותרים אינם חולקים על נכונות התשובה, אך מי מהם טוענים, כי לשם מענה על השאלה
היה על הנבחנים להכיר אף את התוספת לחוק **תובענות ייצוגיות**, התשס"ו - 2006. לטענת
אותם עותרים, ברשימת החיקוקים שפרסמה הוועדה הבוחנת באשר לחלק הדיוני, לא
נכללה התוספת לחוק האמור, אלא אך החוק עצמו. דין טענת העותרים להידחות. קיימת
זיקה רציונאלית בין השאלה לבין החלופה אותה בחרה הוועדה הבוחנת. לא זו אף זו,
שמקובלת עלי עמדת המשיבות, לפיה מקום בו נזכר חוק ברשימת החיקוקים הנדרשים
לבחינה, יש לראות אף את התוספת לחוק ככלולה ברשימת החיקוקים.
40. התוספת לחוק אינה דבר חקיקה אחר, אלא חלק מהחוק עצמו. הפרקטיקה המקובלת היא,
שניתן לקבוע **חלק מהוראות החוק** כתוספת הבאה בסופו, ולהפנות לתוספת זו בסעיפי
החוק. השימוש בתוספת לחוק נעשה כאשר רוצים לקבוע בתוספת פרטים רבים בלי להפריע
לרצף החוק, או כאשר רוצים לקבוע, לעניינים הקבועים בתוספת, דרך תיקון שונה מהדרך
הרגילה של תיקון חוק, היינו - באמצעות חקיקת משנה. ודוק, התוספת היא חלק מהחוק
עצמו. השוו: **מדריך לניסוח חקיקה**, מחלקת נוסח החוק - משרד המשפטים, יוני 2008. אף
אם אניח, כי הימנעות מהפניה מפורשת לתוספת חוק ברשימת החיקוקים עלולה להטעות
במידת מה, הרי, שאין היא מגיעה לכדי אי סבירות קיצונית המצדיקה התערבות בית
המשפט בהחלטות הוועדה הבוחנת.
41. עוד יאמר, כי בהערות המופיעות בתחתית רשימת החיקוקים שצורפה להודעה מיום
20.2.23 נכתב במפורש, שבמקרים בהם הוראות בתקנות או בחוק הכלולים ברשימה
מתייחסות לאמור בסעיף חוק או תקנה שאינם ברשימה, יש להכיר את סעיף החוק
המסוים או התקנה המסוימת גם אם החוק בכללותו או התקנות בכללותן אינם ברשימה.

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 1020-09-23 יונס נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 20395-09-23 נאור נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 22655-09-23 אורן נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 22761-09-23 פארס נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 29208-09-23 וולף נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'

- 1 יחד עם האמור חזקה על הוועדה הבוחנת שתשקול להבא להוסיף הבהרה, לפיה למען הסר
2 ספק חוק כולל אף את תוספותיו.
3
4 42. שאלה מס' 24 - חייב לא משלם את תשלומי המשכנתא. בשטר המשכנתא כתוב שהחייב
5 אינו רשאי לקבל סידור חלופי או מעמד של דייר מוגן. במסגרת הליכי מימוש המשכנתא
6 טוען החייב שלפי סעיף 38 לחוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז - 1967, הוא רשאי לקבל מעמד
7 כדייר מוגן למשך 18 חודש בדירה שתימכר. מה הדין ?
8
9 א. החייב יוכל להישאר בדירה כדייר מוגן לתקופה של 18 חודש.
10 ב. אין לחייב אפשרות להישאר כדייר מוגן, גם לא לתקופה קצובה.
11 ג. רשם ההוצאה לפועל רשאי להשאיר את החייב כדייר מוגן במקרה של מימוש משכנתא לפי
12 שיקול דעתו הבלעדי.
13 ד. החייב לא יוכל להישאר בדירה כדייר מוגן אלא אם כן הנושה (הבנק) מסרב לתת לו סידור
14 חלופי.
15
16 התשובה שנבחרה על ידי הוועדה הבוחנת כנכונה היא חלופה ב'.
17
18 43. מי מהעותרים טענו, כי השאלה נשאלה בחוסר סמכות, שכן היא דנה במעמדו של החייב
19 "כדייר מוגן" לפי **חוק הגנת הדייר [נוסח משולב]**, התשל"ב - 1972 (להלן - "**חוק הגנת**
20 **הדייר**"). על כן נטען, כי עסקינן בשאלה העוסקת בסוגיה "קניינית" שמקומה בחלק
21 המהותי של בחינת ההסמכה, להבדיל מבחלק הדיוני במסגרתו נשאלה. כן נטען שלא
22 הובהר בשאלה כי "הוסברה לחייב משמעות הדבר (הויתור - נ.פ.) בשפה המובנת לוי" -
23 הסבר המהווה לכאורה תנאי לתחולת הויתור בהתאם להוראת סעיף 38(ג) **לחוק**
24 **ההוצאה לפועל**, תשכ"ז - 1967 (להלן - "**חוק ההוצאה לפועל**"). כמו כן נטען, כי בבחינת
25 ההסמכה שנערכה בחודש דצמבר 2021 פסלה הוועדה הבוחנת שאלה דומה, ומכך יש ללמוד
26 שיש לפסול אף את השאלה בבחינת ההסמכה הנוכחית.
27
28 44. עיון בנוסח השאלה וחלופות התשובה שהובאו בבחינת ההסמכה בחודש דצמבר 2021
29 מגלה, כי אף שיש דמיון מסויים בין המובא שם לבין השאלה וחלופות התשובה בבחינת
30 ההסמכה הנוכחית, קיים ביניהן שוני מהותי, אשר שולל את האפשרות ללמוד דבר מה
31 מהחלטת וועדת הבחינות לפסול את השאלה בחודש דצמבר 2021. לב השאלה מושא הדיון

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 1020-09-23 יונס נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
 עת"מ 20395-09-23 נאור נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
 עת"מ 22655-09-23 אורן נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
 עת"מ 22761-09-23 פארס נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
 עת"מ 29208-09-23 וולף נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'

1 דן הוא משמעות תניית הויתור על זכות הדיירות המוגנת במסגרת שטר משכנתא. סוגיה
 2 זו כלל לא נכללה בשאלה מחודש דצמבר 2021.

3
 4 45. אכן התשובה שנבחרה בידי הוועדה הבוחנת אינה מושלמת, ואינה כוללת פירוט, כי דבר
 5 הויתור הוסבר לחייב בשפה ברורה המובנת לו. ברם, כאמור, הדין הוא שאין די בחוסר
 6 מעין זה כדי להצדיק התערבות בשיקול דעת הוועדה הבוחנת. אל לו לנבחן לצפות לכך
 7 שתשובה אחת תהיה מושלמת ומלאה. תשובה נכונה יכולה להיבחן על דרך האלימינציה,
 8 והרי העותרים לא התיימרו כלל לטעון שקיימת חלופה אחרת העשויה להיות נכונה.

9
 10 46. יחד עם האמור סבורני, כי יש לקבל את טענת מי מהעותרים באשר לחריגה מסמכות.
 11 אבאר.

12
 13 47. הוראות סעיף 38 לחוק ההוצאה לפועל קובעות כהאי לישנא:

14 "(א) היו המקרקעין שעוקלו משמשים, כולם או מקצתם, דירת מגורים
 15 לחייב, לא יהיה רשם ההוצאה לפועל רשאי להורות על מכירת
 16 המקרקעין ועל פינוי החייב ובני משפחתו הגרים עמו מהמקרקעין,
 17 אלא לאחר שהוכח, להנחת דעתו, שיהיה לחייב ולבני משפחתו הגרים
 18 עמו מקום מגורים סביר או שיש לו ולבני משפחתו הגרים עמו יכולת
 19 כלכלית המאפשרת מימון מקום מגורים סביר, או שהועמד לרשותם
 20 סידור חלופי.

21 ... (1א)

22 (ב) הוראות סעיף 229 לחוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, ובכלל זה
 23 ההוראה לעניין אי-תחולת סעיף 33 לחוק הגנת הדייר [נוסח משולב],
 24 התשל"ב-1972, יחולו, בשינויים המחויבים, לעניין מקום מגורים
 25 סביר וסידור חלופי לפי הוראות סעיף קטן (א).

26 (ג) (1) הוראות סעיף זה יחולו גם על ביצועה של משכנתה, או מימוש של
 27 משכון;

28 (2) על אף האמור בפסקה (1), פורש בשטר המשכנתה או בהסכם המשכון
 29 שהסידור החלופי שיועמד לרשות החייב יהיה בהתאם להוראות סעיף
 30 קטן זה ולא בהתאם להוראות סעיפים קטנים (א) ו-(ב), והוסברה
 31 לחייב משמעות הדבר בשפה ברורה המובנת לו, יחולו לעניין העמדת
 32 הסידור החלופי הוראות אלה:

33 שווי הסידור החלופי יהיה בסכום המאפשר לחייב לשכור דירת מגורים
 34 באזור מגוריו התואמת את צרכי החייב ובני משפחתו הגרים עמו
 35 למשך תקופה שלא תעלה על 18 חודשים; ואולם רשם ההוצאה לפועל
 36 רשאי להעמיד לרשות החייב ובני משפחתו הגרים עמו סידור חלופי
 37 לתקופה ארוכה מהתקופה האמורה אם סבר שקיימות נסיבות
 38 מיוחדות המצדיקות זאת;

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 1020-09-23 יונס נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
 עת"מ 20395-09-23 נאור נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
 עת"מ 22655-09-23 אורן נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
 עת"מ 22761-09-23 פארס נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
 עת"מ 29208-09-23 וולף נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'

1 ...
 2 ... (ג)
 3 ... (ג)
 4 (ד) הוראות סעיף קטן (ג) אינן חלות על מקרקעין שדיני הגנת הדייר חלים
 5 עליהם, ואין בהם כדי לפגוע בדינים אלה.
 6 (ה) "...
 7

8 48. עיון בהוראות סעיף 38 לחוק ההוצאה לפועל דלעיל מלמד, כי עניינן מתן **סידור חלוף**
 9 במקרה של מכר זכויותיו של חייב במקרקעין המשמשים למגוריו. זאת להבדיל מסוגיית
 10 זכויות **דיירות מוגנת**, אשר אינה מוסדרת כלל במסגרת סעיף 38 לחוק ההוצאה לפועל.
 11 זכות לדיירות מוגנת במקרה של מכר זכויות במקרקעין המשמשים למגורים, אף מחמת
 12 הליכי הוצאה לפועל, מוסדרת בהוראת סעיף 33 לחוק הגנת הדייר, הקובעות כהאי לישנא:

13
 14 "(א) החזיק אדם בנכס כשהוא בעלו או חוכרו-לדורות, או אחד הבעלים או
 15 החוכרים-לדורות, ופקעה זכותו בנכס מחמת מכירתו בהוצאה לפועל של פסק
 16 דין או של משכנתה או בפשיטת רגל, או מחמת חלוקת הנכס במשפט חלוקה
 17 או בהסדר קרקעות או מחמת חלוקתו על ידי רישום בפנקס הבתים
 18 המשותפים כאמור בסעיף 42 לחוק המקרקעין, תשכ"ט-1969 – יהיה המחזיק
 19 לדייר של בעלו החדש של הנכס, או של החוכר-לדורות החדש.
 20 (ב) ...
 21 (ג) הוראות סעיף קטן (א) לא יחולו –
 22 (1) על הוצאה לפועל של משכנתה שנרשמה לפני תשט"ו;
 23 (2) אם פורש בשטר המשכנתה שהמחזיק לא יהיה מוגן לפי סעיף זה".
 24

25 49. בניגוד לטענת המשיבות, בסעיף 121 לתגובתם המקדמית, הוראת סעיף 38(ב) לחוק
 26 ההוצאה לפועל, אינה מפנה לאי תחולת חוק הגנת הדייר, באשר להיווצרות זכות לדיירות
 27 מוגנת, מחמת מכר זכויותיו של חייב במקרקעין, כפי שנקבעה בסעיף 33 לחוק הגנת הדייר
 28 הנ"ל. הוראת סעיף 38(א) לחוק ההוצאה לפועל מחילה, בשינויים המחויבים, את הוראת
 29 אי התחולה באשר לזכויות הדיירות המוגנת - מקום בו פורש בשטר המשכנתא שהמחזיק
 30 לא יהיה לדייר מוגן - על זכות חייב לסידור חלוף מכח הוראת סעיף 38(א) לחוק ההוצאה
 31 לפועל. משמעות הדברים היא אפוא, כי הנורמה המסדירה את זכויות הדיירות המוגנת
 32 ואופן הווייתור עליהן במסגרת שטר משכנתא, נמצאת בחוק הגנת הדייר, ולא בחוק
 33 ההוצאה לפועל. הוראות חוק ההוצאה לפועל אינן קובעות אפוא דבר באשר לקיומה או אי
 34 קיומה של זכות דיירות מוגנת, לרבות במקרה של ויתור במסגרת שטר המשכנתא.
 35

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 1020-09-23 יונס נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 20395-09-23 נאור נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 22655-09-23 אורן נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 22761-09-23 פארס נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 29208-09-23 וולף נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'

50. אכן החלופה בה בחרה הוועדה הבוחנת - היא חלופה ב' - נכונה. שכן, מקום בו נכללת בשטר המשכנתא תניית ויתור על זכות לדיירות מוגנת, לא יהיה בעל המקרקעין זכאי לדיירות מוגנת לתקופה כלשהי. ודוק, הטעם לכך נעוץ כאמור בהוראת סעיף 33(ג)(2) לחוק הגנת הדייר, ולא בהוראת סעיף 38 לחוק ההוצאה לפועל, העוסקת כאמור בסוגיית הסידור החלוף ואינה נוגעת כלל לזכויות הדיירות המוגנת. נמצא אפוא, כי השאלה מעוררת סוגיה הנוגעת לדיני הגנת הדייר, להבדיל מדיני ההוצאה לפועל.
51. חלוקת נושאי הבחינה בין החלק הדיוני לחלק המהותי מפורטת בתקנה 18 לתקנות סדרי הבחינות הקובעת כהאי לי שנא:
- 11 "א) בחלק העוסק בשאלות בדין הדיוני הנבחן ייבחן באחדים מהנושאים האלה:
- 12
13 סמכויות בתי המשפט, לרבות בתי דין דתיים ובתי הדין לעבודה על פי כל חיקוק ודין;
14 סדרי הדין הפלילי לרבות דיני הראיות, הדינים הנוגעים לחקירה, מעצר, חיפוש,
15 נטילת אמצעי זיהוי וסמכויות האכיפה;
16 סדרי הדין האזרחי לרבות סדרי הדין המיוחדים לכל ענף משפטי שאינו פלילי, דיני
17 הראיות, דרכי יישוב סכסוכים מחוץ לכותלי בית המשפט, אכיפת פסקי חוץ וכללי
18 ברירת הדין בענפי המשפט האזרחי;
19 הליכי הוצאה לפועל, חדלות פירעון, פשיטת רגל וכינוס נכסים;
20 היבטים דיוניים של חוקי היסוד;
21 סדרי הדין המשמעתיים בבתי הדין המשמעתיים על פי החוק, לרבות הגשת תלונות
22 ובירורן, העמדה לדין, ניהול ההליכים והערעורים על החלטותיהם.
- 23
24 (ב) בחלק העוסק בשאלות בדין המהותי הנבחן ייבחן באחדים מהנושאים האלה:
- 25
26 דיני החיובים, לרבות דיני החוזים ודיני הנזיקין;
27 דיני העונשין, לרבות דרכי הענישה;
28 דיני הקניין, לרבות דיני הירושה;
29 משפט מסחרי, לרבות דיני התאגידים;
30 דיני האתיקה המקצועית הנוגעים לעורכי דין;
31 חוקי יסוד;
32 מיסוי מקרקעין;
33 התיישנות.
- 34
52. עיון בהוראות האמורות מלמד, כי דיני הגנת הדייר אינם באים בגדר החלק הדיוני. אמנם, סעיף 33 לחוק הגנת הדייר דן בין היתר, במקרה בו נמכרים מקרקעיו של החייב במסגרת הליך הוצאה לפועל. ואכן הן חוק ההוצאה לפועל והן חוק הגנת הדייר מנויים ברשימת החקיקה עבור החלק הדיוני, אשר צורפה להודעה מיום 20.2.23. ברם, ספק האם די בכך כדי להצדיק פרשנות, לפיה כל טענה העשויה להיטען במסגרת הליכי הוצאה לפועל, ובכלל

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 1020-09-23 יונס נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 20395-09-23 נאור נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 22655-09-23 אורן נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 22761-09-23 פארס נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 29208-09-23 וולף נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'

- 1 זה טענה מכח דיני הגנת הדייר, אכן באה בגדר אותם "הליכי הוצאה לפועל" המפורטים
2 בהוראת תקנה 18א(א)(4) לתקנות סדרי הבחינות.
3
4 53. עוד מסופקני האם ניתן לקבוע, כי קיימת זיקה רציונאלית בין השאלה לבין התשובה. זאת
5 עת השאלה מתייחסת לטענות אותן טוען חייב במסגרת הליכי הוצאה לפועל, ומכח הוראות
6 חוק ההוצאה לפועל. התשובה הנכונה נסמכת על זכויות מהותיות ואופן הוויתור עליהן,
7 המוסדרים בהוראות חוק הגנת הדייר.
8
9 54. בנסיבות אלו מתעורר למצער ספק ממשי באשר לסיווג השאלה ככזו השייכת לחלק הדיוני
10 ולזיקתה הרציונאלית לתשובה המתאימה. זאת אף על רקע העובדה שבחלק הדיוני,
11 הוראות החוק הרלוונטיות אינן עומדות נגד עיני הנבחנים. סבורני אפוא שיש לפסול את
12 השאלה. השוו: עניין פרץ, פסקה 26; עניין אמיר, עמ' 734.
13
14 55. שאלה מס' 32 - משה נעצר כדין ללא צו של שופט שעתיים לפני כניסת השבת בחשד לביצוע
15 עבירת אלימות. במוצאי השבת הובא בפני שופט, והוא ציווה להאריך את מעצרו של משה
16 לצורכי חקירה. המעצר הוארך 3 פעמים, ובסך הכל מאז הובא בפני השופט בפעם הראשונה
17 חלפו 26 ימים. המשטרה הגישה בקשה רביעית להאריך את מעצרו ב - 5 ימים נוספים.
18 בבקשה להארכת מעצר הצהיר התובע כי החקירה הסתיימה ובכוונת המשטרה להגיש נגד
19 החשוד כתב אישום. מה הדין ?
20
21 א. ניתן להאריך את מעצרו של משה כמבוקש.
22 ב. ניתן להאריך את מעצרו של משה ב - 3 ימים בלבד.
23 ג. לאור משך מעצרו לא ניתן להאריך עוד את מעצרו של משה.
24 ד. ניתן להאריך את מעצרו של משה ב - 4 ימים בלבד.
25
26 התשובה שנבחרה על ידי הוועדה הבוחנת כנכונה היא חלופה ב'.
27
28 56. לטענת מי מהעותרים נוסח השאלה פגום, שכן על פי הוראת סעיף 13א(3) לחוק סדר הדין
29 הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו - 1996 (להלן - "חוק המעצרים") לא ניתן
30 להחזיק חשוד במעצר לצרכי חקירה לתקופה העולה על 15 יום. על פי טענה זו יש אפוא
31 לפסול את השאלה בכללותה. דין הטענה כנגד השאלה האמורה להידחות, ולו מן הטעם

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 1020-09-23 יונס נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 20395-09-23 נאור נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 22655-09-23 אורן נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 22761-09-23 פארס נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 29208-09-23 וולף נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'

- 1 שקיימת זיקה רציונאלית בין השאלה לבין התשובה. לא זו אלא אף זו, שבטענה כנגד
2 השאלה האמורה מובלעת הנחה עובדתית, אשר לא נכללה בשאלה. שהרי הוראת סעיף
3 13(א)(3) דנה במקרה בו מבוקשת הארכת מעצר לצרכי חקירה, ואילו השאלה מתייחסת
4 למצב עובדתי בו מבוקשת הארכת מעצר, לאחר שהחקירה הסתיימה, לשם הגשת כתב
5 אישום. נבחן אינו רשאי להוסיף לשאלה נתונים עובדתיים שלא נכללו בה, או להניח הנחות.
6 דומה שמקור השגגה בטענה כנגד השאלה הוא הנחת הנחה, לפיה המתואר בשאלה מתייחס
7 להארכת מעצר לצרכי חקירה, וכאמור מלשון השאלה עולה בבירור שאין אלו פני הדברים.
8
9 57. שאלה מס' 33 - שרון הגיש בקשה לקבל גמלה לפי חוק התגמולים לנפגעים בהצלת נפש,
10 תשכ"ה - 1965. בקשתו נדחתה. איזו ערכאה מוסמכת לדון בעניין ?
11
12 א. בית משפט השלום, מכוח סמכותו בחוק.
13 ב. בית הדין האזורי לעבודה.
14 ג. בית הדין לביטוח לאומי.
15 ד. בית משפט השלום מכוח סמכותו השיורית.
16
17 התשובה שנבחרה על ידי הוועדה הבוחנת כנכונה היא חלופה ב'.
18
19 58. מי מהעותרים טוענים, כי יש לפסול את השאלה בהיותה מטעה ואיזוטרית, אי הכללת
20 התוספת **לחוק בית הדין לעבודה**, תשכ"ט - 1969 (להלן - "**חוק בית הדין לעבודה**")
21 ברשימת החקיקה, וכן, כי חלופין יש להכיר אף בחלופות א' ו - ג' כנכונות. סוגיית היות
22 תוספת חוק חלק מהחוק הובהרה לעיל ואין צורך לחזור על הדברים. באשר לקיומן של
23 תשובות נכונות נוספות, ברי, כי טענה זו שגויה, ואין צורך להכביר בה מילים.
24
25 59. יחד עם זאת, לטעמי דין הטענות בדבר פסילת השאלה דנן להתקבל בהיותה מטעה
26 ואיזוטרית, ובכך בלתי סבירה באופן קיצוני. אבאר.
27
28 60. עת חוקק **חוק התגמולים לנפגעים בהצלת נפש**, תשכ"ה - 1965 (להלן - "**חוק התגמולים**")
29 נקבע בית הדין לביטוח הלאומי כערכאה המוסמכת לדון בתביעה לפי חוק זה. לימים, בשנת
30 1969, עת חוקק **חוק בית הדין לעבודה**, תשכ"ט - 1969, הוקנתה הסמכות לדון בתביעות

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 1020-09-23 יונס נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 20395-09-23 נאור נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 22655-09-23 אורן נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 22761-09-23 פארס נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 29208-09-23 וולף נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'

- 1 לפי חוק התגמולים לבית הדין לעבודה. דברים אלו אכן עולים בבירור מהוראת סעיף 10
2 לתוספת הראשונה לחוק בית הדין לעבודה.
3
4 61. דא עקא, שחוק התגמולים בוטל במסגרת תיקון 21 לחוק הביטוח הלאומי, התשל"ו - 1976
5 (להלן - "חוק הביטוח הלאומי"), אשר נכנס לתוקפו לפני שנים רבות. המשיבים הפנו
6 בהגינותם לדברי ההסבר לדבר התיקון האמור, בהם נקבע כהאי לישנא: "בחוק הביטוח
7 הלאומי ובחוקים אחרים קיימות כיום, בצורה מפוזרת ומפוצלת, הוראות שונות המקנות
8 זכויות למתנדבים בדומה לזכויות המעונקות לנפגע עבודה בענף נפגעי עבודה. מוצע כעת
9 לרכז את כל ההוראות האלה ולהרחיב את חוג המתנדבים". בהתאם אף החיל המחוקק
10 בסעיף 294 לחוק הביטוח הלאומי את הוראות פרק י"ג לחוק הביטוח הלאומי, ובהם חוק
11 התגמולים, כך שאדם הזכאי לגמלה מכוח חוק התגמולים, זכאי לגמלה מכוח חוק הביטוח
12 הלאומי.
13
14 62. משמעות הדברים היא אפוא, כי מעת שתוקנו דברי החקקים האמורים, לפני שנים רבות,
15 אין עוד אדם יכול להגיש תביעה לפי חוק התגמולים. יחד עם זאת אכן בידי הזכאי לכך
16 לעתור למימוש זכות שעמדה בעבר במקרה דומה לפי חוק התגמולים, בהתאם להוראות
17 חוק הביטוח הלאומי. מלשון דברי ההסבר להצעת החוק המתקנת עולה, שתכלית התיקון
18 האמור הייתה למנוע את אותו פיצול ובלבול, אשר דרש "שיטוט" בין דברי חקיקה שונים.
19
20 63. נוכח תיקון החוק, המבקש לממש זכות, אשר בעבר עוגנה בהוראות חוק התגמולים, לא
21 יפנה להוראות חוק התגמולים לשם מימוש זכות זו. שהרי, מזה שנים רבות הנורמה
22 המסדירה את מימוש אותה זכות מצויה בהוראות חוק הביטוח הלאומי. השאלה מושא
23 דיוננו פותחת בלשון "שרון הגיש בקשה". קורא סביר, ולא כל שכן נבחן הנבחן באשר
24 לדינים העדכניים החלים בעת הבחינה, יסיק, כי עסקינן בשאלה הנוגעת למצב המשפטי
25 הקיים. זאת להבדיל משאלה הנוגעת להיסטוריה החקיקתית ולנורמה שחלה בעבר הרחוק
26 והסדירה זכויות אלה. סבורני אפוא, כי לשון השאלה מטעה.
27
28 64. אם נוסיף להטעיה שבשאלה את התחום האיזוטרי בו היא עוסקת - הסמכות לדון בתביעה
29 לזכות, הנובעת מחוק שבוטל - סבורני, כי הצטברות הדברים מביאה לכך, שהשאלה דן
30 אינה סבירה באופן קיצוני, ודינה בטלות. ראו: עניין פרץ, פסקה 26.
31

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 1020-09-23 יונס נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 20395-09-23 נאור נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 22655-09-23 אורן נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 22761-09-23 פארס נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 29208-09-23 וולף נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'

65. שאלה מס' 34 - לבית הדין לעררים הוגש ערר בגין דחיית בקשה להסדרת מעמד בישראל. תצהיר התמיכה בערר ניתן על ידי סטודנטית בלשכה המשפטית של רשות האוכלוסין ולא על ידי הפקיד שטיפל בבקשה. כיוון שכך, זימן הדיין את הפקיד לתת עדות בדיון. האם היה הדיין מוסמך להורות כאמור מיוזמתו ?
- א. לא, מכיוון שסמכות זו נתונה לדיין רק אם העורר ביקש זאת, ומטעמים מיוחדים שיירשמו.
ב. לא, מכיוון שהוראה כזו סותרת את עקרון חוקיות המינהל.
ג. לא, מכיוון שמדובר בסמכות של בית משפט מינהלי בלבד.
ד. כן.
- התשובה שנבחרה על ידי הוועדה הבוחנת כנכונה היא חלופה ד'.
66. אין חולק על נכונות החלופה שנבחרה בידי הוועדה הבוחנת. טענת מי מהעותרים היא, כי ברשימת החיקוקים לבחינה לא נכללה במפורש התוספת **לחוק בתי דין מינהליים**, התשנ"ב - 1992 (להלן - "**חוק בתי דין מינהליים**"). דין הטענה להידחות מן הטעמים המצויינים בנימוקי דחיית הטענות שנטענו כלפי שאלה מס' 5 לחלק הדיוני לעיל. עוד יאמר, כי בהערות המופיעות בתחתית רשימת החיקוקים שצורפה להודעה מיום 20.2.23 נכתב במפורש, שבמקרים בהם הוראות בתקנות או בחוק הכלולים ברשימה מתייחסות לאמור בסעיף חוק או תקנה שאינם ברשימה, יש להכיר את סעיף החוק המסוים או התקנה המסוימת גם אם החוק בכללותו או התקנות בכללותן אינם ברשימה. סמכות דיין לזמן אדם להעיד בפניו נלמדת מהוראת סעיף 28 לחוק בתי דין מינהליים, אשר בסעיף 22 לתוספת לו מובהר, כי חל אף על בית הדין לעררים. ממילא אף קיימת זיקה רציונאלית בין השאלה לבין התשובה.
67. שאלה מס' 35 - בית המשפט העליון דן במשפט חוזר של נידון שריצה 12 שנות מאסר (מתוך 25 שנות מאסר שהוטלו עליו) וקבע שיש לבטל את ההרשעה. השופטים סברו שיש לפצות את הנידון על תקופת מאסרו, אך בטרם הודע פסק הדין נפטר הנידון. מה הדין ?
- א. בית המשפט מוסמך לבטל את ההרשעה בלבד, אך אינו מוסמך לפסוק פיצוי כלשהו.
ב. בית המשפט אינו מוסמך עוד לתת פסק דין במשפט החוזר.
ג. בית המשפט מוסמך להורות על מתן פיצוי לאדם אחר שנפגע מההרשעה השגויה.
ד. מותו של הנידון אינו משנה דבר.

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 1020-09-23 יונס נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 20395-09-23 נאור נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 22655-09-23 אורן נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 22761-09-23 פארס נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 29208-09-23 וולף נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'

1

2

התשובה שנבחרה על ידי הוועדה הבוחנת כנכונה היא חלופה ג'.

3

4

68. מי מהעותרים טען, כי החלופה אותה בחרה הוועדה הבוחנת נוסחה באופן מטעה. העותרים

5

מעלים תהיה, הכיצד זה ניתן לפצות אדם אחר שלא היה צד להליך בגין נזק שנגרם לו. אם

6

לא די בכך שאין הטענה מלמדת על טעם כלשהו המצדיק התערבותו של בית המשפט בהליך

7

מינהלי בשיקול דעת הוועדה הבוחנת, הרי, שהטענה מתעלמת מלשונו הפשוטה והברורה

8

של סעיף 31(ג) סיפא לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], תשמ"ד - 1984 הקובע כהאי

9

לישנא: " ... בית המשפט רשאי לתת כל צו הנראה בעיניו כדי לפצות נידון שנשא ענשו או

10

חלק ממנו ושהרשתתו בוטלה כתוצאה מן המשפט החוזר, או לתת כל סעד אחר; מת הנידון

11

- רשאי בית המשפט לתת צו כאמור לטובת אדם אחר". עסקינן אפוא בשאלה פשוטה,

12

הנסמכת על הוראת חוק ברורה, ולא עלה בידי העותרים להצביע על אי בהירות כלשהי, בין

13

בשאלה ובין בתשובה. בין כך ובין כך העותרים לא הצביעו על כל טעם מינהלי המצדיק

14

התערבות בהחלטת הוועדה הבוחנת.

15

16

69. שאלה מס' 40 - נגד משה הוגש כתב אישום על יסוד ראיות נסיבתיות בלבד. משה שתק

17

בחקירתו. האם שתיקתו יכולה להוות ראיה לחיזוק לראיות הנסיבתיות לצורך הרשתתו ?

18

19

א. שתיקתו של משה בחקירתו יכולה להוות ראיה לחיזוק הראיות הנסיבתיות.

20

ב. שתיקתו של משה בחקירתו אינה יכולה להוות ראיה לחיזוק הראיות הנסיבתיות.

21

ג. שתיקתו של משה בחקירתו לא תוכל להוות חיזוק לראיות הנסיבתיות אם יבחר להעיד

22

במשפטו.

23

ד. שתיקתו של משה בחקירתו יכולה להוות חיזוק לראיות הנסיבתיות רק אם יבחר שלא

24

להעיד במשפטו.

25

26

התשובה שנבחרה על ידי הוועדה הבוחנת כנכונה היא חלופה א'.

27

28

70. לטענת מי מהעותרים, לשם מתן מענה לשאלה האמורה יש לשקול חלופות עובדתיות שונות

29

ולהניח הנחות. שכן, ככל ונתן משה טעם סביר ואמין לשתיקתו, הרי שזו אינה יכולה להוות

30

ראיה לחיזוק הראיות הנסיבתיות. מאידך גיסא, ככל שלא נתן טעם סביר כאמור, יכולה

31

שתיקתו להוות ראיה לחיזוק הראיות כנגדו. אין לקבל את טענות העותרים. על הנבחן

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 1020-09-23 יונס נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 20395-09-23 נאור נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 22655-09-23 אורן נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 22761-09-23 פארס נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 29208-09-23 וולף נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'

1 לבחור בחלופה הנכונה ביותר, אף אם היא אינה מושלמת. מכך נובע, כפי שצוין בעניין כהן,
2 כי אין להוסיף נתונים או להניח הנחות שאינן קיימות בשאלה, והתשובה הנכונה ביותר
3 היא התשובה הנכונה לפי נוסח השאלה. מקום בו לא נכתב בשאלה דבר באשר לקיומם של
4 טעמים אלו ואחרים לשתיקת משה בחקירה, הרי שעל נבחן לבחור בתשובה הנכונה ביותר
5 - אף שאינה מושלמת - לפיה שתיקת משה בחקירה יכולה להוות ראיה לחיזוק. ממילא
6 התשובה האמורה, על פי לשונה הנוקטת בתיבה "יכולה", אינה מחייבת שהשתיקה תהווה
7 חיזוק. למותר לציין אף, כי קיימת זיקה רציונאלית בין השאלה לבין התשובה, ואף בכך די
8 כדי לדחות את טענות העותרים כנגדה.

9

מטלת הכתיבה

10

11
12 71. חלקה הראשון של הבחינה כלל כאמור מטלת כתיבה. בחלק זה ניתנה לנבחנים אפשרות
13 לבחור באחת משתי מטלות כתיבה. שתי מטלות הכתיבה, לרבות המקורות המשפטיים
14 בהם היה על הנבחנים להשתמש לשם ניסוח מטלת הכתיבה, הודפסו על פני שלושה
15 עמודים. שלושת העמודים חולקו לנבחנים ועמדו בפניהם עם תחילת הבחינה. התוכן
16 הכתוב, אשר נדרש לשם ביצוע מטלת הכתיבה הראשונה, נכתב על פני שני עמודים, עליהם
17 הודפסו הספרורים 1 - 2. התוכן הכתוב, אשר נדרש לשם ביצוע מטלת הכתיבה השנייה,
18 נכתב על פני עמוד אחד, עליו הודפס הספרור 3.

19

20 72. דא עקא, שמחמת שגגה שנפלה אצל מי מטעם המשיבים, הוחלף סדר העמודים, אשר
21 חולקו לנבחנים. כך שהדף שנועד להיות שלישי "שודד" שני, ואילו הדף שנועד להיות שני
22 "שודד" שלישי (זאת עת כאמור ספרור העמודים היה נכון, וככל שהקורא היה שם ליבו
23 לספרור העמודים היה אף ער לאותו "שידוד" עמודים שגוי). שגגה זו הובילה לכך שנבחן,
24 אשר בחר לבצע את מטלת הכתיבה הראשונה, עלול היה לטעות לחשוב שאינו נדרש
25 להשתמש במובאות מפסקי הדין שצוטטו בעמוד השלישי, ואילו נבחן שבחר לבצע את
26 מטלת הכתיבה השנייה, עלול היה לטעות לחשוב, כי עליו להשתמש אף במובאות שצוטטו
27 בעמוד השלישי.

28

29 73. העותרים בעניין אורן גורסים, כי לאחר שנודע למשיבים על השגגה האמורה - זמן מה לאחר
30 תחילת הבחינה - פעלו המשיבים לתיקונה, עת הודיעו לנבחנים על דבר החלפת סדר

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 1020-09-23 יונס נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 20395-09-23 נאור נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 22655-09-23 אורן נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 22761-09-23 פארס נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 29208-09-23 וולף נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'

- 1 העמודים. עוד נטען, כי נוכח השגגה האמורה, הוענקה לחלק מהעותרים תוספת זמן לשם
2 ביצוע מטלת הכתיבה.
3
4 74. לטענת העותרים בעניין אורן, הפתרון שניתן על ידי המשיבים כאמור, היה חלקי ובלתי
5 מספק. כפועל יוצא מכך התבקש בית המשפט להורות על מתן תוספת ניקוד לעותרים
6 ("פקטור"), ולחילופין לאפשר לעותרים המעוניינים בכך להיבחן בשנית אך במטלת
7 הכתיבה, ולחילופי חילופין להורות על שינוי אופן ניקוד מטלת הכתיבה, כך שיינתן ניקוד
8 אך בהתחשב בניסוח המשפטי ושפת הכתיבה, תוך התעלמות מיתר הפרמטרים כגון ארגון
9 התשובה, הסדר, שילוב המקורות המשפטיים והטיעון המשפטי.
10
11 75. מבלי להקל ראש בקושי שנגרם לנבחן הניצב אל מול שגגתם האמורה של המשיבים, דומה,
12 כי פתרון בדמות תוספת זמן הוא פתרון סביר. עסקינן בפתרון שניתן "בזמן אמת" ותכליתו
13 לאפשר לנבחנים לבצע את מטלת הכתיבה, לאחר תיקון השגגה, ובכך לעמוד במטלה זו
14 בהצלחה.
15
16 76. בהינתן פתרון מעין זה, על פני הדברים, אין מקום להתערבות בית המשפט בשיקולי הוועדה
17 הבוחנת. בית המשפט לא נועד להחליף את שיקול דעת המשיבים בשיקול דעתו, אלא אך
18 לבחון האם הפתרון שניתן היה סביר בנסיבות העניין. אכן עשויות להיווצר נסיבות חריגות
19 ביותר העשויות להצדיק את מתן הסעדים להם עותרים העותרים בעניין אורן או מקצתם.
20 סעדים אלו עניינם מתן מזור בדיעבד לאותם נבחנים שמחמת השגגה לא הצליחו בביצוע
21 מטלת הכתיבה. יש להבחין אפוא בין פעולות המשיבים "בזמן אמת", אשר נועדו "למרק"
22 את הפגם שנפל, ובכך לאפשר לאותם הנבחנים שנפגעו מהפגם להצליח במטלת הכתיבה,
23 לבין הסעדים המבוקשים, אשר תכליתם מתן מענה לאותם עותרים, אשר נפגעו מהפגם,
24 לא הצליחו במטלת הכתיבה, ולא היה די בפתרון שניתן להם "בזמן אמת" כאמור.
25
26 77. דרך פעולת המשיבים "בזמן אמת" עולה בקנה אחד עם מתן הזדמנות שווה באופן מהותי
27 לכלל הנבחנים. המנגנון בו נקטו המשיבים לגרסתם, דומה בעיקרו למנגנון תוספת הזמן
28 הניתן לנבחנים הזכאים לכך מחמת קשיים אלו ואחרים בפניהם הם ניצבים, כדוגמת קשיי
29 קשב וריכוז מאובחנים, נכות וכיוב' (תקנה 18ד לתקנות סדרי הבחינות). אכן ייתכן שפגיעת
30 השגגה האמורה אינה יכולה להיות מתוקנת לחלוטין בדרך של מתן תוספת זמן. שהרי
31 הדעת נותנת, כי כל קושי המתווסף על הקושי האינהרנטי בפניו ניצב נבחן בבחינת

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 1020-09-23 יונס נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 20395-09-23 נאור נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 22655-09-23 אורן נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 22761-09-23 פארס נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 29208-09-23 וולף נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'

- 1 ההסמכה, עלול לפגוע בהצלחת הנבחן בבחינה. אף על פי כן סבורני, שאך סבירה היא דרך
2 פעולת המשיבים, לגרסתם - היא כאמור ניסיון לאפשר לנבחנים להצליח במטלת הכתיבה,
3 חלף ניסיון בדיעבד למצוא פתרון מקום בו הנבחן לא הצליח בביצוע מטלת הכתיבה.
4
5 78. כסיכום ביניים ניתן אפוא לומר, כי הפתרון שניתן על ידי המשיבים, לגרסתם, אך ראוי.
6 יחד עם זאת, אין לשלול את האפשרות המושגית למתן מענה נוסף למי מהנבחנים, לרבות
7 איזה מהסעדים להם עתרו העותרים בעניין אורן. אפשרות המעלה כמובן קושי ממשי (אך
8 עשויה להיות מוצדקת במקרים חריגים), שכן משמעותה מתן ניקוד זכות לנבחן שלא
9 הצליח בביצוע מטלה, בגין אותה מטלה שלא הצליח לבצעה. יחד עם זאת יוער, כי הוועדה
10 הבוחנת אכן מוסמכת להעניק למצער חלק מהסעדים האמורים, ככל שתשתכנע שקיימים
11 טעמים המצדיקים זאת. ראו: תקנה 18ה1 לתקנות סדרי הבחינות. ודוק, וכפי שיובהר
12 להלן בהמשך הדברים, על המעוניין בכך להקדים ולפנות אל הוועדה הבוחנת, ולשטוח
13 נימוקיו מדוע נוכח הליקויים שנפלו בבחינת ההסמכה יש מקום להעניק לו את הסעד
14 המבוקש (תוספת ניקוד). לא מצאתי, כי הונחה תשתית ראייתית בדבר פנייה כאמור, על
15 ידי כל אחד ואחד מהעותרים בעניין אורן. ככל שבוצעה פנייה, זו לא הוצגה וממילא אף לא
16 הוצגה תשובת הוועדה לפנייה פרטנית ככל שבוצעה.
17
18 79. כפי שיובהר להלן, התנהלות העותרים בעניין אורן אינה מאפשרת וממילא אף אינה
19 מצדיקה את התערבות בית המשפט בהחלטת הוועדה הבוחנת, אשר לא מצאה לנכון ליתן
20 פתרון נוסף על תוספת הזמן שניתנה כנטען. אבאר.
21
22 80. בין הצדדים התגלעה מחלוקת עובדתית באשר לעצם מתן הפתרון אותו בחרה הוועדה
23 הבוחנת ליתן - הוא תוספת הזמן. בחינת ההסמכה נערכה בלמעלה משלושים אולמות
24 בחינה ברחבי הארץ. לגרסתן העובדתית של המשיבות, מיד לאחר היוודע דבר השגגה באופן
25 "שידוך" העמודים, עודכנו הנבחנים, בכל אולם ואולם, ואזי ניתנה לכל אחד מהנבחנים
26 באולם ספציפי תוספת זמן לביצוע מטלת הכתיבה, אשר משכה כמשך הזמן שחלף ממועד
27 תחילת פרק הזמן המוקצה לביצוע המטלה ועד למועד בו הודע לנבחנים באותו אולם על
28 דבר השגגה. המשיבות תמכו גרסתם עובדתית זו בתצהיר מנהלת מערך ההתמחות של
29 המשיבה מס' 2, אשר נכחה אישית בחלק מאולמות הבחינה, וכן התעדכנה "בזמן אמת"
30 באשר לקורה ביתר אולמות הבחינה, בהיותה בקשר עם נציגים נוספים של המשיבה מס' 2
31 שנכחו באולמות הבחינה האחרים, ברחבי הארץ. עוד מפרטות המשיבות, כי אכן באחד
32 האולמות לא ניתנה הודעה לנבחנים אודות השגגה האמורה (אולם אורן בכפר המכביה).

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 1020-09-23 יונס נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 20395-09-23 נאור נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 22655-09-23 אורן נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 22761-09-23 פארס נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 29208-09-23 וולף נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'

- 1 לנבחנים באולם זה ניתן פתרון פרטני, הוא - בדיקה מקלה של מטלת הכתיבה, כך שלמי
2 מאותם נבחנים שבחר לבצע את מטלת הכתיבה הראשונה, לא הופחת ניקוד בגין אי
3 התייחסות למקורות המשפטיים שהובאו בעמוד השלישי (שנועד להיות כאמור העמוד
4 השני). יחד עם זאת יוער, כי המשיבים לא פירטו אחד לאחד את השתלשלות הדברים בכל
5 אחד ואחד מאולמות הבחינה, והסתפקו במתן הגרסה הכללית האמורה.
6
- 7 81. לגרסת העותרים בעניין אורן, המפורטת בטבלה שבסעיף 66 לעתירתם, ואשר נבחנו
8 לגרסתם באולמות בחינה שונים ברחבי הארץ - ההודעה בדבר השגגה האמורה ניתנה בתוך
9 פרק זמן שנע בין מספר דקות לבין כחצי שעה ממועד תחילת פרק הזמן שנועד לשם ביצוע
10 מטלת הכתיבה. כן נטען, כי לחלק קטן מהעותרים בעניין אורן לא הודע כלל על דבר השגגה
11 האמורה, ולחלקם הודע רק לאחר שהשלימו את המטלה והגישה. עוד נטען, כי פרק הזמן
12 שניתן כתוספת לביצוע מטלת הכתיבה היה מועט, ונפל ממשך הזמן שחלף ממועד תחילת
13 פרק הזמן שהוקצה לשם ביצוע המטלה לבין המועד בו הודע על דבר השגגה כאמור.
14
- 15 82. העותרים בעניין אורן תומכים גרסתם בתצהיר של אחת העותרות, אשר אין חולק שלא
16 נכחה בכלל אולמות הבחינה. בדיון שהתקיים בפני הצהיר ב"כ העותרים בעניין אורן, כי
17 בידיו תצהירים של עשרים מתוך ארבעים ושבעה העותרים בעניין אורן, התומכים בגרסתם
18 העובדתית של העותרים. לא הובהר מדוע תצהירים אלו לא צורפו לעתירה מלכתחילה
19 ומדוע לא הוגשו תצהירי כלל העותרים בעניין אורן, ולו באשר למחלוקת העובדתית
20 האמורה.
21
- 22 83. מתכתובת שהוחלפה בין ב"כ המשיבות לב"כ העותרים בעניין אורן, עובר להגשת העתירה,
23 עולה, שבמכתבה מיום 7.9.23 הציעה ב"כ המשיבות לב"כ העותרים בעניין אורן להמציא
24 לו את הנתונים שבידי המשיבות באשר למועד מתן ההודעה בדבר השגגה בכל אחד ואחד
25 מאולמות הבחינה, וכן באשר למשך תוספת הזמן שניתנה. זאת ככל שיואל ב"כ העותרים
26 בעניין אורן לפרט בפני ב"כ המשיבות את זהות מרשיו ואת כיתות הבחינה בהן נבחנו
27 (מכתב ב"כ המשיבים מיום 7.9.23). העותרים בעניין אורן לא טרחו להגיב למכתב ב"כ
28 המשיבים.
29
- 30 84. מהאמור עולה, כי העותרים בעניין אורן לא ביססו כדבעי את טענתם בדבר מתן תוספת
31 זמן קצרה, או אי מתן תוספת זמן כלל, השונה מטענת המשיבות. למותר לציין, כי העותרים

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 1020-09-23 יונס נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 20395-09-23 נאור נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 22655-09-23 אורן נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 22761-09-23 פארס נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 29208-09-23 וולף נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'

- 1 בעניין אורן לא ביקשו לחקור את המצהירה מטעם המשיבות, ואף בכך יש כדי לתמוך
2 בהעדפת גרסת המשיבות על פני גרסת העותרים. גרסה אשר לא נתמכה בתצהירים כדבעי
3 או בראיות אחרות, אותם היה בידי העותרים להגיש.
4
5 85. למעלה מן הצורך, ואף שהמשיבות לא טענו בעניין זה, אעיר מספר הערות נוספות. למעט
6 לגבי עותרת אחת (הגב' לילך כהן), העותרים בעניין אורן נמנעו מלפרט את הציון שקיבל כל
7 אחד ואחד מהם במטלת הכתיבה. זאת אף שהציון שקיבל כל אחד ואחד מהעותרים,
8 בבחינה בכללותה, פורט בסעיף 17 לכתב העתירה. היעדר הפירוט בדבר הציון במטלת
9 הכתיבה, אינו מאפשר כלל לדעת האם קיים קשר סיבתי כלשהו בין השגגה האמורה לבין
10 אי הצלחתם הנטענת של העותרים בעניין אורן בבחינת ההסמכה. כך לדוגמה קיימת
11 אפשרות שעל אף השגגה זכו העותרים בעניין אורן (למעט הגב' לילך כהן) במלוא הנקודות
12 האפשריות בגין מטלת הכתיבה. מדוע אפוא יזכו עותרים אלה לסעד כלשהו בגין שגגה,
13 אשר ייתכן ואין בינה לבין אי הצלחתם בבחינה כל קשר, או למצער קשר מצומצם בלבד.
14
15 86. קושי נוסף ניכר בכך שהעותרים בעניין אורן לא מיצו לכאורה את הליכי הערר בפני הוועדה
16 הבוחנת, או למצער לא הניחו בפני בית המשפט תשתית מספקת למסקנה, כי מיצו הליכים.
17 אבאר. בכתב העתירה לא טענו כלל העותרים בעניין אורן, כי הגישו ערר אל הוועדה הבוחנת
18 באשר למטלת הכתיבה, ובפרט לא פורט שהעלו בפני הוועדה הבוחנת את טענותיהם באשר
19 לפגיעה שנגרמה להם מחמת השגגה האמורה. לשאלת בית המשפט בדיון הפרונטאלי טען
20 ב"כ העותרים בעניין אורן, לקונית, כי מרשיו אכן פנו בעניין אל הוועדה הבוחנת. מה טען
21 כל עותר ועותר בפני הוועדה הבוחנת? זאת לא טרח לפרט, וממילא אף לא הוצגו העתקי
22 הפניות או העררים.
23
24 87. דרך המלך להשיג על הציון שניתן לנבחן בגין מטלת הכתיבה, ובכלל זה העלאת טענה בדבר
25 השגגה שהקשתה על אותו נבחן בביצוע המטלה, היא פנייה בדרך של ערר. ראו: תקנות
26 18ה(א) 4 - 5 לתקנות סדרי הבחינות. מקום בו לא טרח עותר להעלות טענתו בדרך של
27 הגשת ערר במסלול הקבוע בדין, אין מקום שבית המשפט ידרש לראשונה לטענות אותן
28 היה בידו להעלות בדרך של הגשת ערר. השוו: עת"מ (ירושלים) 72723-02-19 **בסול נ' לשכת**
29 **עורכי הדין** (3.4.2019), פסקה 4. ככל שאכן הגישו העותרים בעניין אורן ערר, היה עליהם
30 להתכבד ולצרף אסמכתאות המלמדות על הנטען בערר שהוגש ואת ההחלטה שניתנה בו
31 בהתאם להוראת תקנה 18ה(א)6 לתקנות סדרי הבחינות. משלא צורפו המסמכים

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 1020-09-23 יונס נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 20395-09-23 נאור נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 22655-09-23 אורן נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 22761-09-23 פארס נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 29208-09-23 וולף נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'

1 האמורים הרי, שלא הונחה בפני בית המשפט תשתית עובדתית מספקת בכדי להידרש
2 לעתירה.

3
4 **סיכום**

5
6 88. מכל המקובץ עולה, כי הנני מורה על פסילת שאלות מס' 24 ו- 33 בחלק הדיוני. יתר
7 הסעדים להם עתרו העותרים, או מי מהם נדחים.

8 בהתאם לכך, תוצאת העתירות היא כלהלן:
9 העתירות בעניין פארס ובעניין וולף מתקבלות בחלקן.

10 העתירה בעניין נאור נדחית.

11 העתירה בעניין יונס נדחית.

12 העתירה בעניין אורן מתקבלת במקצתה.

13 נוכח תוצאת העתירות בעניין פארס ובעניין וולף, איני עושה צו להוצאות בעתירות אלו.

14 נוכח תוצאת העתירות בעניין נאור ובעניין יונס, תישא כל אחת מהעותרות שם בהוצאות
15 המשיבות בסך 2,500 ₪.

16 נוכח דחיית עתירת העותרים מס' 41 - 47 בעניין אורן (אשר עתרו, אך באשר למטלת
17 הכתיבה), יישאו עותרים אלה בהוצאות המשיבות בסך 1,000 ₪ כל אחד.

18 נוכח דחיית עיקר העיקרים של עתירת העותרים מס' 1 - 40 בעניין אורן (וקבלת מקצתה),
19 יישאו עותרים אלה בהוצאות המשיבות בסך 500 ₪ כל אחד.

20
21
22
23
24 ניתן היום, כ' טבת תשפ"ד, 01 ינואר 2024, בהעדר הצדדים.

25

נמרוד פלקס, שופט

26
27